

Dosarul nr. 2ra-1483/23
2-22101433-01-2ra-26092023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – C. Valah
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

ÎNCHEIERE

23 iulie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Lilia Roic-Botezatu
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ionuț Mahnoveț împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Ionuț Mahnoveț, s-a casat parțial hotărârea din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în partea casată s-a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care s-a încetat procesul civil în partea pretenției de a obliga Procuratura Generală a Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a restitui bunul ridicat în timpul percheziției, din motiv că litigiul nu urmează a fi judecat de instanța civilă, în rest, hotărârea s-a menținut,

constată:

La 14 iulie 2022, Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, prin încheierea din 15 octombrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, s-a

admis demersul procurorului privind autorizarea efectuării percheziției la domiciliul reclamantului în cauza penală nr. 2019330352, pornită la 02 septembrie 2019, în baza indicilor infracțiunii de la art. 186 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal.

Reclamantul a menționat că, potrivit procesului-verbal de efectuare a percheziției au fost ridicate mai multe bunuri, inclusiv ceasul de mână pentru bărbați model „Breitling”, deși instanța de judecată nu a autorizat ridicarea acestui bun, iar caracterul obligatoriu al actului judecătoresc este garantat de lege. Respectiv, acțiunea organului de urmărire penală privind ridicarea ceasului contravine legislației.

Reclamantul a remarcat că, ulterior, toate bunurile ridicate de către organul de urmărire penală i-au fost restituite, cu excepția ceasului de mână, deși ceasul nu a fost recunoscut corp delict.

În opinia reclamantului, acțiunile organului de urmărire penală de ridicare a ceasului încalcă drepturile și libertățile sale prevăzute de legislație, deoarece până în prezent este privat de dreptul de a se folosi și dispune de acest ceas, deși au trecut aproximativ 3 ani.

Reclamantul Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a sumei de 1 000 EUR cu titlu de reparare a prejudiciului moral, obligarea Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să-i restituie ceasul de mână pentru bărbați model „Breitling” ridicat în timpul percheziției efectuate în baza mandatului judecătoresc din 15 octombrie 2019, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea depusă de către Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, ca fiind neîntemeiată (f.d. 38, 42-44).

În consolidarea soluției, prima instanță a reținut că nu sunt întemeiate pretențiile din acțiune privind antrenarea răspunderii Statului pentru repararea pretinsului prejudiciu moral cauzat reclamantului și obligarea Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să restituie reclamantului ceasul de mână ridicat în timpul percheziției. Or, reclamantul nu a demonstrat că percheziția efectuată de organul de urmărire penală la domiciliul său și autorizată de către judecătorul de instrucție ar fi fost efectuată cu încălcarea legislației. Ba mai mult ca atât, reclamantul nici nu a invocat acest fapt în acțiune.

La 05 decembrie 2022, Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 01 martie 2023 a depus cererea de apel motivată (f.d. 41, 51-53 recto-verso).

Prin decizia din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu.

S-a casat parțial hotărârea din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea pretenției de a obliga Procuratura Generală a Republicii

Moldova și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să restituie ceasul de mână pentru bărbați model „Breitling” și, în această parte, s-a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care:

S-a încetat procesul civil inițiat la cererea de chemare în judecată înaintată de Ionuț Mahnoveț împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în partea pretenției de a obliga Procuratura Generală a Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să restituie ceasul de mână pentru bărbați model „Breitling” ridicat în timpul percheziției efectuată în baza mandatului judecătoresc din 15 octombrie 2019, din motiv că litigiul nu urmează a fi judecat de instanța civilă.

În rest, hotărârea din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a menținut (f.d. 83 84-87 recto-verso).

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că ceasul de mână pentru bărbați de model „Breitling”, pretins de reclamant spre restituire de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a fost ridicat în cadrul cauzei penale nr. 2019330352 și se păstrează la Inspectoratul de Poliție Strășeni.

Astfel, instanța de apel a conchis că, pretenția reclamantului Ionuț Mahnoveț privind obligarea Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să-i restituie ceasul de mână pentru bărbați model „Breitling” ridicat în timpul percheziției efectuată în baza mandatului judecătoresc din 15 octombrie 2019, nu poate constitui obiect al unui litigiul civil, fiind de competența instanței penale și, respectiv, nu urmează a fi judecat în procedură civilă.

Or, în conformitate cu art. 159 alin. (6) din Codul de procedură penală, corpurile delictive și alte obiecte ridicate se păstrează până ce soarta lor nu va fi soluționată prin hotărâre definitivă a organului de urmărire penală sau a instanței.

La fel, legislația procesual penală reglementează la art. 158-161 din Codul de procedură penală modalitatea de restituire a bunurilor ridicate în cadrul procesului penal până la adoptarea unei soluții definitive asupra cazului.

În atare circumstanțe, instanța de apel a ajuns la concluzia că procesul civil inițiat la cererea de chemare în judecată înaintată de Ionuț Mahnoveț împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în partea pretenției de a obliga Procuratura Generală a Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să restituie ceasul de mână pentru bărbați model „Breitling” ridicat în timpul percheziției efectuată în baza mandatului judecătoresc din 15 octombrie 2019, urmează a fi încetat în temeiul art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă, deoarece pretenția dată nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Cu referire la pretenția de reparare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, manifestate prin efectuarea percheziției la domiciliul reclamantului și ridicarea bunurilor acestuia,

instanțele ierarhic inferioare au reținut că pentru survenirea răspunderii statului urmează a fi întrunite cumulativ condițiile de la art. 3 coroborate cu cele de la art. 6 din Legea nr. 1545/1998.

În condițiile speței, deși în privința reclamantului Ionuț Mahnoveț a fost efectuată acțiunea procesuală percheziția, în privința acestuia nu a survenit nici una din cazurile expuse la art. 6 din Legea nr. 1545/1998. Respectiv, simplul fapt că reclamantul a fost supus unei acțiuni penale nu poate constitui temei de survenire a răspunderii Statului, deoarece nu există nici un caz din cel indicat la art. 6 din Legea nr. 1545/1998.

Mai mult ca atât, în cazul reclamantului, nici judecătorul de instrucție, nici instanța de judecată în cadrul eventualului control judiciar al legalității acțiunilor organului de urmărire penală și ale procuraturii, nici procurorul în cadrul controlului ierarhic superior nu au anulat nici un act procesual și nu au declarat ca fiind contrare legii careva acțiuni sau măsuri procesuale efectuate în cadrul procesului penal respectiv. Situația dată denotă lipsa temeiniciei acțiunii civile înaintate de reclamant privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

La 25 septembrie 2023, Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii, în sensul formulat în cererea de chemare în judecată (f.d. 92-97).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, iar prin admiterea recursului va fi consolidată jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

În opinia recurentului, respingerea cerințelor din cererea de chemare în judecată este nemotivată prin careva norme materiale, ca urmare nici nu poate fi supusă criticii o motivare a instanțelor care de fapt lipsește în hotărârile contestate.

Recurentul a reiterat faptul că, prin încheierea din 15 octombrie 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, a fost autorizată efectuarea percheziției la domiciliul reclamantului în cadru cauzei penale nr. 2019330352 pornite la 02 septembrie 2019 în baza indicilor infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c) și d) din Codul penal. Iar, potrivit procesului-verbal privind efectuarea percheziției au fost ridicate mai multe bunuri, inclusiv ceasul de mână pentru bărbați de model „Breitling”, deși instanța judecătorească nu a autorizat ridicarea acestui bun.

Potrivit răspunsului Inspectoratului de Poliție Strășeni din 17 august 2022, cauză penală este suspendată până la identificarea persoanelor care au comis infracțiunea, iar de la Ionuț Mahnoveț nu au parvenit cereri cu privire la restituirea ceasului de mână pentru bărbați de model „Breitling”, care se păstrează în continuare la Inspectoratul de Poliție Strășeni.

Recurentul a considerat că, acțiunile organului de urmărire penală privind ridicarea ceasului de mână pentru bărbați de model „Breitling” îi încalcă flagrant drepturile și libertățile prevăzute de art. 1 din Protocolul Adițional nr. 1 al CEDO și art. 46 din Constituție, deoarece până la moment, deși a trecut aproximativ patru ani, este privat de dreptul de a se folosi și dispune de acest bun, cu atât mai mult că ceasul dat nu este recunoscut ca corp delict în cadru cauzei penale.

Succesiv, recurentul a menționat că, ținând cont de prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, precum și de erorile admise în privința sa de către reprezentanții organului de urmărire penală, în mod indubitabil i-a fost cauzat un prejudiciu moral. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, or, în temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

În ceea ce privește proba prejudiciului moral, recurentul a invocat că, potrivit jurisprudenței CtEDO, este suficientă proba faptei ilicite, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

Finalmente, recurentul a opinat că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet și evaziv, deoarece soluția instanței de apel nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu este analizat însăși obiectul litigiului prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar. Or, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

La 06 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, împotriva deciziei din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, aceștia nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 22 iunie 2023. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „zoia.plesca@justice.md”, decizia motivată din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic reprezentantului recurentului la 27 iulie 2023 (f.d. 88). Astfel, se consideră că, în speță, calea de atac în ordine de

recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 25 septembrie 2023 (f.d. 92).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, împotriva deciziei din 12 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Ionuț Mahnovet, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Ionuț Mahnovet, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ionuț Mahnoveț, reprezentat de avocatul Serghei Mocanu, împotriva deciziei din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Stela Procopciuc

judecătorii

Lilia Roic-Botezatu

Oxana Parfeni